

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 63

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY MORNING, MARCH 16TH, 1932

LETO XXXIV — VOL. XXXIV

Zanimive vesti iz življenja naših ljudi po ameri- ških naselbinah

Naselbina Calumet, Michigan, je zopet zgubila enega svojih pionirjev, ko je zadnjo soboto preminul poznani rojak Jakob Butala. Ranjki Butala je bil 75 let star, in je zadnjih 45 let preživel na Calumetu. Doma je bil iz vasi Grič, nedaleč od Doblje v črnomaljskem okraju. V Ameriko je prišel leta 1887, in je takoj dobil delo pri Calumet & Hecla rudniški družbi. Zadnja leta je oslabele, in ga je družba upokojila. S soprogom, ki mu je umrla pred nekaj leti, je imel tri sinove in tri hčere.

Ana Čehun, vas Gozd, št. 14, p. Kamnik, Jugoslavija, išče svojo sestro Franko Čehun, po domače Ukovec, o katerem že ni slišala 17 let. Nahaja se nekje v Ameriki.

V svojem stanovanju na Greenfield Ave. v Milwaukee, Wisconsin, se je usmrtil 37 letni rojak George Bertoneel. Vzrok za ta čin ni znan, ker je bil ranjki znan kot tihega in mirnega značaja. Mogoče je bil vzrok avtomobilska nesreča, katero je imel pokojnik nekaj dni pred smrtjo. V tej nesreči je bila poškodovana njegova žena Justina, da je še sedaj v postelji. Ranjki Bertoneel je bil doma iz Škofje Loke, in je živel v Ameriki 20 let. Zapušča ženo in dva otroka.

Mrtvega so našli v Milwaukee, Wisconsin, 53 let starega rojaka Anton Zlehnika. Ves popoldne se je mudil pri svojem svaku, John Janžiču na West Allis, zvečer pa se je podal domov in čez eno uro so ga našli obešenega v kleti. Ranjki je bil rojen v vasi Rečice v Savinjski dolini, in so ga klicali po domače Martinov Toni. V Ameriki se je nahajal 25 let. Zapušča ženo in brata Franka.

V So. Chicago, Illinois, je po dolgi bolezni umrl rojak Louis Pritekel. Ranjki zapušča ženo in več otrok.

Tudi Jugoslavija podpira razoroževanje

Paris, 15. marca. Jugoslovanski zunanji minister je izjavil, da Jugoslavija popolnoma podpira francoski načrt za razoroževanje. Jugoslavija je za to, da se zmanjšajo agresivna sredstva za vojno, nikakor pa ne obrambena sredstva, dokler se vse države na svetu ne zavežejo, da odpravijo orožje.

Župan umrl

Edward Wiegand, župan predmestja Lakewood, je v ponedeljek zvečer umrl. Bil je osem let župan v Lakewoodu. Poznan je bil tudi mnogim Slovcem, ker je bil leta nazaj uslužben pri Cleveland & Sandusky Brewing Co., kot kolektor za obresti in vknjižbe.

Zavrženi kandidati

Volivni odbor je zavrzel peticije George Downerja in Tim Longa, ki sta hotela kandidirati za predsedniškega delegata in namestnika in podpirati Petra Witta. Kandidature so bile zavrnjene, ker nista prinesla dovolj podpisov.

Ženske kadijo

Šolski odbor v Clevelandu je včeraj dal učiteljicam isto pravico, da kadijo, kot jo imajo moški. V vsakem nadstropju novega upravnega poslopja bo ena soba za moške, ena pa za ženske kadilce.

Razne vesti iz delavskih krogov po Zedinjenih dr- žavah in ostalem svetu

Detroit. Izmed 44 aretiranih brezposelnih, katere so prijeli ob času demonstracij pred Fordovo tovarno v tem mestu, jih je že 40 izpuščenih na svobodo. Ostali štirje pa pridejo pred veliko poroto. — Farmar John M. Paul, je bil izbran od socialistične stranke za governerskega kandidata v državi Nebraski. — Iz Chicage se poroča, da so lastniki rudnikov v Illinoisu delavskim organizacijam predložili nove pogoje glede dela v premogokopih. V tem načrtu že vnaprej odbijajo vsakovrstne delavske zahteve in želje. Lastniki zahtevajo, da delavci pozabijo na vse svoje dosedanje težnje in se vsedejo z lastniki premogokopov za isto mizo in začnejo z novimi dogovori, da "rešijo industrijo." Sedanja pogodba med delavci in delodajalci poteka 31. marca, 1932. — Kakih 400 komunistov se je zbralo včeraj v Rotterdamu, Nizozemska, pred japonskim konzulatom, kjer so kričali "Doli z Japonsko." Na poslopju samem so naredili večjo škodo.

Napadi republikancev

Republikanska večina v mestni zbornici v Clevelandu je začela kazati roge novemu županu Millerju. Slednji je priporočil, da se združi urad mestnega arhitekta in urad nadzornika poslopij in dima. Finančni odsek zbornice je to odklonil in pozval Millerja, da pride na njih sejo in razloži svoj načrt. Miller trdi, da je odbor za nadzorovanje hiš po nepotrebnem zapravil v nekaj letih \$250,000, in če bo urad združen z uradom mestnega arhitekta, se bo ta svota prihranila.

Umor premogarja radi ene same mačke

Logan, W. Va., 15. marca. — James Horvat, 39 letni premogar, je bil danes ustreljen v tem mestu radi — mačke. Policija išče Elmer Thompsona kot morilca. Neki moški je Horvatu posodil mačko, da lovi miši v stanovanju. Medtem je pa doletel moški zamenjal mačko za piščanca, ki ga je dal Thompsonu. Ko je šel Thompson k Horvatu po mačko, je nastal prepir, in Thompson je potegnil revolver in ustrelil Horvata.

Registracija

Kdor ni registriran, ali kdor ni volil pri dveh volitvah zaporedoma, ta se mora registrirati, ako hoče voliti maja meseca. Enako tudi oni, ki so od 16. februarja postali 21 let stari ali pa, ki so dobili ameriško državljanstvo. Registrira se lahko v uradu volivnega odbora v City Hall, vsak dan od 8. ure zjutraj do 4. popoldne, razven v sobotah, ko je urad zaprt ob 11. uri popoldne. Kdor se je pa preselil, mora to naznaniti volivnemu odboru. Tozadevno vam mi lahko vse preskrbimo, ako se oglasite v našem uradu.

Vest iz domovine

Mrs. Helena Kotnik iz West Parka je dobila žalostno novico iz domovine, da ji je umrla sestra Margareta Knafelc, rojena Ule, v vasi Goričice pri Grahovem. Stara je bila 74 let. V Clevelandu zapušča sestro, v domovini pa moža, sina in hčer, sestro in brata. Bodi ji mirna domača zemlja!

Prohibicija ne bo odpravljena pred 3. leti.

Washington, 15. marca. Za par dni se je umaknila brezposelnost in novi davki živahnemu napadu mokrih kongresmanov v zbornici poslancev iz dnevnega reda. Prvič, odkar je bila prohibicija upeljana v Zedinjenih državah, so začeli nasprotniki prohibicije z odločnim bojem, in posrečilo se jim je spraviti skupaj 187 glasov. Še lansko leto ob istem času so imeli nasprotniki prohibicije v zbornici poslancev samo 70 glasov, iz česar se jasno vidi, da prohibicija izgublja tla.

Ako se hoče ameriški narod znebiti prohibicije, tedaj se mora delo začeti v zbornici poslancev kongresa, kar je edina postavna pot. Debata o prohibiciji se pod kontrolo republikancev v kongresu ni mogla pričeti, dokler niso dobili večine demokrati, ki so sprejeli parlamentarno pravilo, da če 145 poslancev zahteva, da se predlog vzame odseku, da mora predlog priti na glasovanje v zbornici. To se je tudi zgodilo.

Toda pristaši mokrih niso mogli dobiti nadpolovične večine, da bi se o predlogu v zbornici sami glasovali. Nasprotniki prohibicije so dobili 187 glasov, zagovorniki prohibicije pa 227. Mokri potrebujejo torej še 21 glasov, da pridejo na površje. In tudi tedaj še ne bo konec prohibicije. Kajti predlog za odpravo prohibicije mora biti sprejet v zbornici poslancev z dvetretinsko večino, kar pomeni, da mora za predlog glasovati 290 poslancev. Šele tedaj gre predlog v zbornico senatorjev, kjer mora biti enako sprejet z dvetretinsko

večino, nakar ga pošljejo predstniku v podpis.

Vendar prohibicija tudi še v tem slučaju ne bo uničena, ampak se začne šele njena trnjeva pot. Ko je kongres odločal z dvetretinsko večino proti prohibiciji, tedaj gre ta predlog na državne postavodaje vseh 48 držav v uniji. Vsaka državna postavodaja glasuje o tem predlogu in mora glasovati z dvetretinsko večino, in če 36 držav izmed 48 tako glasuje, tedaj bo prohibicija razbita.

Ako bo šlo vse srečno in urno naprej, tedaj lahko pričakujemo, da bo prohibicija konec v treh letih, ako ne bo nobene ovire. Mnogo bo pa odvisno letos od kongresnih volitev. Vseh 435 članov poslanske zbornice kongresa mora iti letos pred ljudstvo, da narod ponovno o njih glasuje. In od naroda je odvisno v novembur mesecu, ali izvoli v kongres mokre ali suhe zastopnike. Kot rečeno, imajo mokri v kongresu 187 glasov, in jih potrebujejo še 21 za navadno večino in 103 za dvetretinsko večino.

Razveseljivo dejstvo v zbornici poslancev včeraj je bilo, da so se izmed šestih ženskih članic kongresa oglasile štiri, ki so glasovale proti prohibiciji in samo dve za. Mrs. Rogers, kongresmanca iz države Massachusetts, vedno suha, je glasovala zoper prohibicijo. Enako tudi Mrs. Kahn iz Californije, Mrs. Norton iz New Jersey in Ruth Baker iz New Yorka. Suho sta pa glasovali Mrs. Ruth Bryan Owen iz Floride in Mrs. Effigene Wingo iz Arkansasa. Tri ženske so republikanke, tri pa demokra-

ti.

Vodja suhačev v Zedinjenih državah, dr. McBride, je včeraj podal sledečo izjavo: "Radi silnega boja, ki so ga dvignili nasprotniki prohibicije, se jim je posrečilo dobiti večje število kongresmanov na svojo stran. Toda večine še nimajo. Zagovornikom prohibicije sedaj ne preostaja drugega kot ponovno začeti z intenzivnim bojem, da obdržimo svoje postojanke. Mokri so še daleč od svojega cilja, in ako se resno primemo kampanje, se nam ni treba bati propada za nadaljnjih 25 let.

Washington, 15. marca. Delegacija ameriških lastnikov hotelov, restavrantov in klubov se je oglasila včeraj pri predsedniku Hooverju in mu precej strogo povedala, da naj skrbi, da se prohibicija spolnuje, ali pa naj se dovoli hotelom in restavrantem prodajati opojno pijačo. Paul Hinkel, načelnik delegacije, je izjavil, da ameriška zveza hotelov in restavrantov, \$15,000,000,000 organizacija, prvi v propast radi prohibicije, ker ne more tekrovati z butlegeriji. Slednji skrijev prodajajo pijačo in dajejo zraven še prigrizek. Prvič v zgodovini hotelirji ne morejo plačati dohodninskega davka. Povedal je direktno Hooverju, da bodo začeli lastniki hotelov prodajati opojno pijačo, da tako lahko tekmujejo z butlegeriji. Zvezni deficit se tako lahko odpravi, ako se dovoli opojna pijača. Od vina in piva bi se dobilo letno \$600,000,000, od žganja pa \$300,000,000. In odpravili bi se lahko tudi drugi davki.

"Židana marelja"

Brez dvoma je ena najbolj popularnih pesmic, kateri sta Josephine Lausche in Mary Udovich še kdaj zapeli tisto poskočno: "Ti, pa jaz, pa židana marelja!" Ploščo s to pesmico je Columbia grafonska družba pravkar poslala v javnost, in včeraj nam jo je poslal v oceno Mr. Anton Mervar, 6919 St. Clair Ave., ki je založnik teh plošč v Clevelandu. In prav radi napišemo, da je "Židana marelja" pesmica, katero boste kar naprej in naprej poslušali. Pesmica je prav korajžno zapeta, ima čisto besedilo in komično, da vas sila k smehu. Glasbeno spremljavo k pesmici je dr. William Lausche izvrstno priredil. ...a drugi strani iste plošče ni pa tudi ljubka pesmica: "Men vseeno je, imam d'narce al' pa ne!" Poleg te plošče smo dobili od Mr. Mervarja še eno, za katero je pel priljubljeni pevec Mr. Germ iz Pueblo, Colo. Zapel je "Trije kovači" in "Siroti." V obeh pesmicah poje Mr. Germ iz izvanredno čistim glasom, da je v resnici prijetno poslušati. Plošči dobite pri Mr. Anton Mervarju, 6919 St. Clair Ave.

Paderewski v mestu

V nedeljo bo imel Cleveland čast poslušati koncert najslavnejšega pianista na svetu, odličnega Poljaka, Paderewskega. V mestni zbornici v ponedeljek je bilo sklenjeno izreči slavnemu gostu uradno dobrodoščilo.

\$25,000 za siromake

Župan Miller je poslal mestni zbornici zahtevo, da slednja dovoli \$25,000 za potrebne siromake, ki se nahajajo v skrajno bednem stanju.

Kriv požiga

Porotniki na Common Pleas sodniji so včeraj zelo hitro prišli do sporazuma, da je Max Felsman kriv požiga ogromnega tovarniškega poslopja na 7500 Stanton Ave. Požig se je zvršil 30. novembra. Poslopje je bilo zavarovano za \$800,000, in ker se ni izplačevalo, so poslopje zažgali, da bi dobili zavarovalnino. Ognjegasci so dobili v kleti poslopja 800 galon gasolinea in mnogo užigalne snovi, da bi bilo bolje gorelo. Par dni pred ognjem je najel Max Felsman, ki je bil tajnik kompanije, ki je lastovala poslopje, nekega nepoznanega Henry Burke za nočnega čuvaja. Ta Burke je takoj, ko je zbruhnil požar, zginil, in ga še danes ni našli. Sumi se, da mu je Felsman proti dobremu plačilu naročil, da zažge hišo. Obravnavo proti Felsmanu je vodil pomožni državni pravdnik Mr. Frank Cullitan. Felsmanov odvetnik je vložil zahtevo za novo obravnavo. Sodnik bo 26. marca izjavil tozadevno. Kazen za požig je od enega do 20 let zapor.

Mr. Zalar v Clevelandu

V četrtek, 17. marca, pride v Cleveland uradnim potom Mr. Joseph Zalar, glavni tajnik K.S.K. Jednote. Ob tej priliki bo izročil društvu sv. Jožefa št. 169 K.S.K. Jednote srebrno kupo radi najboljših agitacije za pridobitev novega članstva. V četrtek zvečer ima omenjeno društvo slavnostni program, ki je natančneje objavljen v "Glasilu KSKJ" z dne 15. marca. Dobrodošel, Mr. Joseph Zalar, v naši naselbini.

Socialisti zmagali

Milwaukee, Wis., 15. marca. Daniel W. Hoan, socialistični župan mesta Milwaukee, je zano z drugimi socialističnimi kandidati bil danes ponovno nominiran za županski urad. V 150 mestnih volivnih okrajih izmed 388 je dobil Hoan 24,934 glasov, proti 12,204 za Joseph Carneya in 6,784 za Westphala.

Atlanta, Ga., 15. marca. Državlani v tem mestu so ponovno izvolili za župana James Key, ki je dobil 17,178 glasov napram 11,744, ki so bili oddani za nasprotnika. Key je podurjal v kampanji, da je prohibicija fiasco, zagovarjal je odprta gledališča ob nedeljah požar, zginil, in ga še danes ni našli. Sumi se, da mu je Felsman proti dobremu plačilu naročil, da zažge hišo. Obravnavo proti Felsmanu je vodil pomožni državni pravdnik Mr. Frank Cullitan. Felsmanov odvetnik je vložil zahtevo za novo obravnavo. Sodnik bo 26. marca izjavil tozadevno. Kazen za požig je od enega do 20 let zapor.

Cvetlična razstava

Ako hočete v teh dnevih depresije in krize videti v resnici kaj lepega, ste vabljeni na cvetlično razstavo v mestnem avditoriju. V morju cvetlic boste za par ur pozabili na depresijo. Cvetlična razstava ostane odprta do sobote.

Društvo Naša Zvezda

Dramatično društvo Naša Zvezda ima v četrtek, 17. marca, redno mesečno sejo, točno ob 7:30 zvečer, v dvorani sv. Kristine na Bliss Rd.

Cene za vodo

Councilman Hagemeister je vložil v zbornici zahtevo, da se revidirajo cene za vodo in če mogoče znižajo. Mestna uprava mora izvršiti preiskavo.

Serif Sulzmann se iz bolni- ške postelje bori proti odslovlitvi iz urada

Cleveland. — Šerif Sulzmann, priklenjen na bolniško posteljo radi influence in vnetja na nogah, je včeraj zvedel o svojem drugem porazu na sodniji, da je odstavljen. Toda Sulzmann se ne poda. Prosil je, da se naznanja javno, da "bodo ljudje v jeseni podali drugo razsodbo pri volitvah." Kot naznanja zagovornik Sulzmann, odvetnik Luther Day, bo šla zadeva na najvišjo sodnijo države Ohio, kjer bodo odvetniki povdarjali, da postava, glasom katere je bil Sulzmann obsojen, ni ustavna. Medtem se pa poroča, da v šerifu Sulzmannu vse kipi, da bi hitro vstal iz postelje in šel med ljudi. "Povejte državljanom," je rekel Sulzmann, "da se kmalu vidimo, in da bodo fanatiki dobili tok boj v javnosti, kot ga zlepa še niso imeli." Sulzmann je nekoliko boljši kot je bil zadnji teden. Dokler se razsodba apelatne sodnije iz Cincinnatija uradno ne vpiše v sodnijski zapisnik, je Sulzmann še šerif. Medtem pa bo njegov odvetnik skušal dobiti zaslišanje pred najvišjo sodnijo, kjer bo trdil, da je obsodba napačna, ker je postava neustavna. Ako najvišja sodnija to dovoli, tedaj ostane Sulzmann šerif, dokler zadeva končno ni rešena. Na vsak način pa bo še dovolj ropota o tem.

Fašisti v Nemčiji vseeno pričakujejo zmage

Berlin, 15. marca. Dasi je brez dvoma, da bo Hindenburg zveljen pri volitvah 10. aprila, pa zna Hitler dobiti moč v nemškem parlamentu. Za Hindenburga je iz osebnih ozirov glasovalo nekako 3,000,000 ljudi, toda ti volivci ne bodo glasovali za državne poslance, ki so na Hindenburgovi strani. Tako se zna zgoditi, da dobiti fašisti večino v parlamentu, in novi težavni problemi bodo ustvarjeni za Hindenburga.

Bančni roparji zgradili tunnel pod banko

Los Angeles, Cal., 15. marca. Banditi so speljali tunnel iz vodovodnega tunela proti poslopju First National banke, in so navrtali že štiri čevlje globoko pod prostorom, kjer se je nahajala zakladnica banke, ko so bili uradniki na preglasno vrtnanje epozorjeni. Prišla je policija, ki se je podala navzdol z bombami in strojnimi puškami, toda banditi so hitro pobegnili.

Mrs. Ana Brodnik

Po posredovanju "Ameriške Domovine" se je zvezni senator Robert J. Bulkley zavzel za našo Slovenko, Mrs. Ana Brodnik, ki je bila nedavno tega prijeta od naselniških oblasti, češ, da je prišla nepravilnim potom v Ameriko. Načelnik naselniškega urada v Clevelandu, Mr. Northrup je tozadevno poslal v Washington ugodno poročilo, in senator Bulkley vpliva pri Department of Labor v Washingtonu glede koncesije v tem slučaju. Pričakovati je, da bo Mrs. Brodnik dobila dovoljenje, da se izseli v Kanado, potem pa naredi prošnjo za zopetni pravilni dohod v Ameriko.

* Zadeva Tom Mooneya ne bo še rešena do 1. aprila, kot naznanja governor.

* Izjavil se je štrajk Pulman uslužbencev v Mehiki.

Policija preiskuje star na- črt zarote, da se odpelje otroka Lindberghu

Jersey City, New Jersey, 16. marca. Štirinajst dni je minulo, odkar so odpeljali otroka Lindberghu, in policija je danes tam, kjer je bila prvi dan. Včeraj so se začeli detektivni pečati z neko ovadbo, ki govori o starem načrtu, da se Lindberghu odpelje otroka. Policija v New Jersey je prišla nekega moškega po imenu William Gleason in neko žensko, Mrs. Catherine Danusek. Poleg tega so pa pripeljali iz newyorških zaporov nekega John Smith, alias Charles Fitzgerald. Vse tri so skupaj zaslišali. Fitzgerald je izjavil, da sta on in Gleason naredila načrt odpeljati otroka Lindbergha, ko sta se skupaj nahajala v zaporih v Jersey City. Gleason je stanoval pri Mrs. Danusek, ko je prišel iz zaporov 12. januarja, do čim so Fitzgeralda takoj zopet aretirali v New Yorku. Mrs. Danusek je prisegla, da ji o vsej aferi ni prav nič znanega. Fitzgerald je napram policiji tudi izjavil, da je bil v dotiki z Betty Gow, strežnico Lindberghovega otroka, toda policija trdi, da se doslej ni doprineslo še nobenih dokazov, da bi bila Betty Gow kaj kriva. Policija naznanja tudi, da je izključeno, da bi bila kakak ženska zapletena v zločin, pač pa je policija prepričana, da se bili udeleženi pri ugrabljenju trije moški, vsi stari zločinci.

Nova Mandžurija prosi za priznanje Ameriko

Washington, 15. marca. Nova vlada v Mandžuriji, ki se nahaja pod vodstvom potomca bivših kitajskih cesarjev, Henry Pu Yi, je danes naprosila ameriško vlado za priznanje. Državn oddelek ameriške vlade pa ni hotel ničesar priznati, da je dobil enako prošnjo. Ameriška vlada ne bo odgovorila, na zahtevo Mandžurije. Nadalje se poroča iz Tokia, glavne mesta Japonske, da je japonska vlada odpoklicala 12,000 mož demov iz Sangaja.

Plače policistov

Dočim je novi župan Miller znižal plače raznim mestnim uslužbencem in odpravil razne nepotrebne urade, tako da znaša letni prihranek nekako \$1,300,000, pa je prisiljen upeljati nadaljno znižanje, ako hoče balancirati mestni proračun, ki izkazuje skoro tri milijone dolarjev deficita. Govori se, da pridejo tudi policisti in ognjegasci na vrsto pri znižanju. Župan Miller sam ne more znižati plač policistov in ognjegascv, pač pa mora to narediti mestna zbornica. Župan Miller je mnenja, da se plače policistov in ognjegascv ne bi znižale, pač pa da bi policisti ne bi bili plačani ob počitnicah. S tem bi se prihranilo nekako \$400,000 na leto.

Vstopnice za Pasijon

V Collinwoodu jih dobite v slaščičarni pri John Trčku na Holmes Ave., v West Parku pa pri Mr. Mihael Weis-u.

Bolni otroci

Kot poroča zdravstveni urad je kakih 12,000 šolskih otrok bolnih na prehladu, ošpicah ali enakih boleznih.

* Umrli George Eastman je zapustil \$35,000,000 univerzi v Rochester, N. Y.

* Tujezemskim godbenikom so vzeli prednost v kvotih pri naseljevanju.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROCNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00; četrt leta \$1.75
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. HEederson 0623

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83

No. 63, Wed., March 16th, 1932

Razsodnost je zmagala

Nemški narod je te dni pokazal veliko razsodnost in razum in znova podal dokaz, da je narod vreden vpoštevanja. Vse silovite grožnje in hujskanje nemških fašistov pod vodstvom Adolf Hitlerja, niso pomagale ideji fašistov, da bi izvolili svojega pristaša za predsednika nemške republike. Demokracija in narodna čast je še vedno visoko cenjena pri Nemcih. Niti fašistovski nazadnjaki niti boljševiski radikalci niso mogli omajati treznega razuma povprečnega Nemca pri zadnjih predsedniških volitvah.

Nedeljske predsedniške volitve v Nemčiji, ko je bil takorekoč Hindenburg za veliko večino izvoljen, so dobro znamenje, da se bo v Nemčiji obrnilo na bolje, obenem so pa te volitve pravile s pota silno moro, ki je ležala na vratu ostalih evropskih držav. Resnica je, da bi pomenila zmaga fašistov v Nemčiji strašno katastrofo ne samo za Nemčijo, pač pa tudi za ostalo Evropo in deloma tudi za Zedinjene države.

Vse kar se je doslej pridobilo za rehabilitacijo Nemčije, bi bilo v slučaju zmage fašistov v Nemčiji odpravljeno. Avstrijec brez odgovornosti, kot nazivljejo voditelja nemških fašistov, Adolf Hitlerja, bi zasedel nemški predsedniški stol in začel vladati kot je nekoč Napoleon. Nemčija, ki se itak nahaja na robu propada, bi bila v istem trenutku pahnjena v popolno pogubo, dočim bi prišla ostala Evropa nemudoma v tako zmešnjavo, da bi zastalo vse poslovanje.

Izmed štirih nemških predsedniških kandidatov ni niti eden po srcu in prepričanju republikanec, in trije so celo odločni nasprotniki sedanjega nemškega vladnega sistema. Hindenburg sam je monarhist po prepričanju, toda je toliko razsoden, da ne bi dovolil, da bi se Nemčija kar čez noč prelevila iz republike v monarhijo. Hindenburg je tudi dobro vedel, da če dobijo Nemčijo fašisti v roke, da je Nemčija zgubljena in da bi bilo to največji narodni greh. Tega so se zavedali celo socialisti, ki sicer nimajo ničesar skupnega s Hindenburgom, kot sovraštvo do Hitlerja. Izdali so parolo, da naj socialisti volijo Hindenburga za predsednika.

Spošno se sodi sedaj, da je poraz fašistov pri zadnjih predsedniških volitvah začetek razpada fašistovske stranke. Fako močnega poraza, kot je bil podan ne more niti močna politična stranka preboleti. Hitler je skozi zadnjih deset let skušal prisiliti Nemčijo k oboroženi revoluciji, toda ker je spoznal, da mu to ne more uspeti, tedaj je skušal uničiti obstoječo nemško vladno ustavnim potom. Pred nekaj meseci je bil Hitler na vrhuncu svoje moči. Sam nemški kancler ga je dal poklicati k sebi, da ga je vprašal za nasvet.

Predsedniška kampanja sama je bila divja radi nezasišane gonje fašistov. Hitler je po svojih pristaših hujskal narod, češ, da bo nemudoma zavladala prosperiteta, ako je on izvoljen in se odstrani sedanja vlada. Grmadila je sramotjenja in žalitve nad takozvane "nemške sovražnike," katere je dejal odgovorne za mizerno stanje v Nemčiji. Psoval in grdil je tuje države do skrajnosti, vabil je vse stanovne in poklične v svoj tabor in obljuboval zlata nebesa na tem svetu. Nemški narod pa, ki živi v dovolj skrajno slabih razmerah, pa to pot ni šel na led in je poveril nadaljno vladno starem in preizkušenemu Hindenburgu, ki je tekmo volitve svaril Nemce, da naj nikar ne volijo za Hitlerja, razven ako želijo imeti civilno vojno.

Očividno je bilo, da je Hitlerjev cilj splošna propast Nemčije v strankarsko korist fašistov in osebno povišanje Hitlerja, ki je navaden častihlepež, brez vsakega značaja in principov. Nemški narod se bo sedaj oddahnil, ko je enkrat rešen te more in se bo hitreje dvignil, ko so odpadli okovi, v katere je prisilil Hitler nemški narod s svojo propagando sovraštva in hujskanja. Nemec je ponovno dokazal, da je razsoden in praktičen narod, ki ne zgubi glave niti v najhujši zmedi.

D O P I S I

Girard, O.—Prireditve v Jugoslovanskem domu v Warren, O., ki se je vršila v soboto 12. marca je dosegla velik triumf za to naselbino. Udeležilo se je prireditve več naših rojakov. Ta večer so posetili naselbino Warren, O. izvršni igralci in pevec iz Bessemer, Pa. Podali so nam čisto nekaj novega na odru. Dvorana je bila polna občinstva in lahko rečem, da ni narod v tem domu užil nikdar še toliko veselja in zabave, kot jo je ta večer. Na odru smo zagledali dve ljubki slovenski deklici, hčerki Mr. in Mrs. Joe Turka, ki je tudi dobro poznan v Clevelandu. Deklici sta zapeli več naših slovenskih pesmic in sta s svojima krasnima glasovoma očarala publiko, da sta želi cele salve aplavza. To je dokaz, kako naš narod še vedno ljubi svojo narodno pesem v tujini. Čast gre staršem, ki vsodbujajo svoje hčerke do naše lepe pesmi. Za petjem se je pričela predstava. Ko zagledamo našega naprednega rojaka, Mr. Snežiča v vlogi Kranjskega Janeza, ki pride iz domovine v New York, smo takoj vedeli, da bo nekaj novega nočoj. Mr. Snežič je namreč že prirojeno igralec na odru. Imel je že ponudbe od filmske družbe in bi bil lahko postal slaven igralec, toda ker je že imel družino in ga je mati pregovorila, ni ponudbe sprejel. Lahko se reče, da je škoda takega talenta, ki bi lahko dosegel najvišjo kariero. Tudi drugi igralci so izvršili svoje vloge tako, da se je narod kar žudil, posebno se onim, ki so tukaj rojeni, pa tako lepo govore svoj materinski jezik.

Skozi vso igro in petje je narod užil toliko radosti, da ni za popisat. Dvorana se je kar tresla burnega aplavza, ki so ga bili deležni igralci. Naš narod je lahko ponosen na take igralске moči, ki bi lahko nastopili na največjem odru.

Opozarja se slovensko javnost v Girardu in okolici, da bodo posetili ti igralci tudi našo naselbino. Dan prireditve se bo pravočasno naznanil. Samo toliko se vam že sedaj naznanja, da si pripravite vreče za smeh, da ne bo prepozno.

Končno se pa lepo zahvalim igralcem za tako vesel večer. Le tako naprej za našo narodno pesem in našo Talijo. Pozdrav vsem skupaj!

John Dolčič.

Cleveland (Newburg), O. — Postni čas se polagoma bliža h koncu. Veselice in zabave so pri nas popolnoma prenehale. Pripravljamo se pa za po Veliki noči, da nadomestimo kar smo sedaj zamudili. Dne 3. aprila priredi društvo sv. Ane št. 150 K. S.K.J. zabavni večer. Kakor nam je znano, nam prirede Ančke vsako leto na Belo nedeljo nekaj uric veselja in domače zabave. Tudi letos pričakujemo kljub slabi prosperiteti nekaj prijaznega in domačega veselja ter proste zabave.

Krona vseh veselic, koncertov in zabav pa bo 24. aprila. Na omenjeni dan pa vsa naša društva, organizacije in umetniki nastopijo in nam pokažejo kaj da znajo. Vsem, kateri hočejo sodelovati in nastopiti, naj bo povedano, da naj se zgledajo pri enem ali drugem cerkvenem odborniku, da se ga dena na program. Ves čisti dobiček gre v korist cerkve sv. Lovrenca.

Da pa v postnem času nismo brez vsega, imamo lepo priložnost videti prekrasno igro Pasijon, katerega uprizori društvo Kristusa Kralja v nedeljo 20. marca v dvorani S. N. Doma na St. Clair Ave. To je največja drama, kar se jih je še godilo na svetu. Vsak, kdor je še količjak veren, bo šel pogledat te igre. Tam bomo videli vse Kristusovo življenje, trpljenje in smrt. Ko človek vse to vidi tako živo, kot bi se v resnici godilo, si mora misliti, da to ni bil samo človek, ki je mogel toliko trpeti. Resnično: bil je Bog in človek.

Res je, da so slabi časi, vendar kdor le količjak more, naj kupi vstopnico. Vstopnice za rojake v Newburgu in okolici se dobijo pri meni na domu do nedelje jutraj. Ne odlašajte! Sedaj si vstopnice še lahko izbere po svoji volji. Na dan predstave, pri vratih, pa morate vzeti tisto, kakoršno dobite. Upam, da se odzovete v velikem številu in daste s svojim posetom za doživetje igralcem. Društvu Kristusa Kralja pa čestitam, da so se lotili tako težavnega dela, da tudi letos uprizorijo Pasijon.

Jacob Resnik.

Barberton, O. — Prav kakor druge naselbine, tudi naša ni izvzeta glede brezposelnosti. Kamor človek stopi, se ne razmotriva o drugem, kot: "Ali delaš? Koliko dni in koliko so ti že utrgali na plači?" Srečen je danes, kdor dela vsaj tri dni, da vsaj za silo kako preživi družino. Najbolj so pa prizadeti sedaj podporni organizacije. Člani, kateri ne morejo plačevati in hočejo vsled tega pustiti organizacijo, mesto da bi se takoj priglasili pri tajniku, pa čakajo par mesecev in šele, ko dobe opomin, povedo, da ne mislijo več plačat. Včasih je pa tudi dotičnim vino bolj pri srcu, kakor pa bodočnost družine. Sreča, da je le malo takih. Na ta način trpi društvo in člani. Za isto vsoto bi se lahko dobrega člana založilo za dva meseca. Zopet drugi pridejo sporočat tajnika, da ne morejo plačevati in da se ne bodo prišli na sejo javit, ker se sramujejo in hočejo, da bi drugi vedeli v kakšnem stanju se

nahajajo. Po mojem mnenju je to popolnoma nepotreben pones. Saj niste samo vi v potrebi. Mogoče bomo tekom par mesecev tudi tisti, kateri sedaj še redno plačujemo, prisiljeni storiti isto.

Nekateri zopet pridejo, pa se kar lepo obrnejo na tajnika ali predsednika, da naj mesto njih govornika na seji. Tem naj vendar tole: Noben društveni uradnik nima pri društvu nikake večje pravice kakor vsak drug član. Da se od tistih, kateri ne morejo plačevati asesmenta in hočejo ostati še člani, zahteva, da pridejo osebno na sejo in se izrazijo: ali so pripravljene pozneje povrniti društvu, kar bo založilo zanje, je popolnoma pravilno. Kar poskusite iskati posojila po tretji osebi in brez vsake garancije—prav gotovo ga ne boste dobili.

Mnogo jih je pa še, kateri žive v primeroma dobrih razmerah in na iste se obračam s prošnjo, da plačujejo redno svoj asesment in s tem pomagajo manj srečnim bratom in sestram. Nesreča nikdar ne počiva in človek je že dovolj nesrečen, ako se pojavi bolezen ali ako izgubi ljubljene člana družine, še tem bolj pa, ako ima poleg tega še skrb za obstanek.

Končno ne pozabite, da je čas kampanje tukaj. Seveda je v teh časih težko iti za novimi člani. Ampak še je mnogo ljudi v naselbini, kateri niso dovolj zavarovani in kateri bi lahko vzdrževali večjo zavarovalnino in s tem obvarovali svoje bede v slučaju nesreče. Kajti niti brezposelnost ne zadrži boleznin in smrti nazaj. Da je res tako, naj vam bo dokaz, da smo imeli tekom štirih mesecev tri smrtne slučaje. Zavarujte se in ženo, dokler ste še zdravi in ne prestari. Otroke pa prej, predno jih doleti nesreča kakega pohabljenja. Samo 15 centov mesečno za otroke se plačuje pri Slovenski Dobrodelnici Zvezi, pa vam ne bo treba skrbeti, kaj bo v slučaju nesreče.

Za društvo Majnik, št. 28 S. D. Zveze:

Albina Poljanec.

Cleveland, O. — Nikakor ne morem pozabiti Mr. Frank J. Lauscheta, ki je javno povedal v tem listu, da ni treba hoditi republikancem prosit mestnega dela, ker ga ne bodo dobili in tudi demokratje ne, ki niso potrebni. Mislim, da noben sodnik ne bi mogel boljše odločiti, kot je Mr. Lausche. Jaz sem že mnogo let državljan, pa nisem bil še nikdar republikanec in tudi nikdar ne bom. Gotova stvar pa je, da hočejo biti danes vsi republikanci demokrati. Zakaj? Zato, ker bi radi dobili mestno delo pod demokratsko vladno. In če bo šlo tako naprej, bomo v jeseni gotovo izvolili demokratskega predsednika.

Pozdrav vsem čitateljem Ameriške Domovine, listu želim mnogo napredka, "Pameti" pa naj bo lahka ameriška zemljica in naj v miru počiva.

Frank Čoš.

Barberton, O.—V soboto 19. marca zvečer priredita društvo sv. Jozefa, št. 110 in društvo Sreca Marije, št. 111 KSKJ lepo prireditve v korist tistim, ki tripijo vsled brezdelja. Imeli bomo lep in zanimiv program.

Najprej nastopi pevsko društvo "Javornik," ki nam bo zapelo nekaj prav lepih pesmi. Nato nastopi Helen Jankovič, ki bo proizvajala umetni ples. Potem nastopijo deklice mladiškega oddelka. Nastopita Charles Otoničar in Frances Zelenikar. Nastopi Havajska godba pod vodstvom Anton Troha. Sledi kuplet "V Zakonski sreči," predstavljata Joseph Strle in Ana Hiti. Nastopi zbor deklet, ki bodo zapele par slovenskih in angleških pesmi. Upripori se živa slika "Brezposelnost," predstavljata Johnny Josephine Lekšan in Johnny Sto-

par. Nastop pevskega društva "Javornik." Sledi igra "Fajfca tobaka in čašica kave," v kateri nastopijo: Stanley Kalčič, Jenie Lintol in Gertrude Rupert, ki so vsi poznani kot izvršni igralci.

Iz programa je razvidno, da se vam bo nudil prav lep in zabaven večer in to prav za malo vstopnino 25 centov za odrasle

"Resnicoljubna" Enakopravnost v konfuznem umiku ali Tarzanov vpliv na njenega urednika

"Enakopravnost" se spet umika, počasi, toda gotovo! V njenem zastrupljem oddelku je čedalje manj logike, "Pamet" so že davno razdali, in spet dokaz, da "listnica uredništva" ne služi samo zastrupljanju, zavlačevanju in lažem, temveč, da je to fonda za laži in "priče!" To je nov oddelek republikanske šole za vzgojo in ustvarjanje priče.

Vatro Grill, urednik, ni nikjer zabeležil, da lažem, da ni resnica, kar pišem. Barbicha je takoj poklical na zatožni klop radi Logarjevega dopisa, drugače se bi gotovo videli na sodniji. Mene pa lepo pusti pri miru, kajti ON IN VSI OKROG NJEGA VEDO, da LAŽE, da "E" laže, sploh da nimajo najmanjše evidence, da je resnica odpovedala. Ali ni Vatro Grill tisti, kateri je v telefonskem pogovoru v petek 11. marca povedal Haynyju, da ima priče, da sem nesel dopis v "A. D." Sedaj pa pravi "Kdo je dotični dopis prinesel v uredništvo A. D., je brez pomena!"

Umikanje je značilno! Dne 5. marca je "E" zapisala: "Mi izjavljamo na to sledeče: Jos. Siskovich je napisal za A. D. dopis, ki je bil priobčen dne 16. februarja v listu A. D. na tretji strani pod naslovom "Naša politika," in čigar podpis se glasi "Oko." To ni nobeno ugičanje, TEMVEČ FAKT." Podčrtano moje! Dne 9. marca spet: "Med tem se enkrat izjavljamo: Siskovich je napisal dopis za demokratsko Millerja v A. D., ki je izšel 16. februarja pod psevdonomimom 'Oko.'" Dne 14. marca pa se samo: "MI TEM POTOM IZJAVLJAMO, DA IDENTIČNI DOPIS S PODPISOM 'OKO' SE JE VIDELO PAR DNI PRED OBJAVO V A. D. NA SISKOVICHEVI MIZI V NJE- GOVEM STANOVANJU." Kar sledi je prisododnja!

Trditve je bila nevzdržna, sedaj se je videlo. Umaknili so se iz trditve da "JE NAPISAL" na "SE JE VIDELO!" "E" in Vatro Grill dobro vesta, da jaz nisem napisal tistega dopisa, da nisem nikogar pooblastil, da bi ga, nikogar pripravil do tega, da bi ga in da nisem avtor tega dopisa, pa vkljub temu zavijata, lažeta in lažeta v nadi, da se izvijajo iz pasti, v katero so se ujeli,—iz pasti, ki so si jo sami nastavili! To tudi jaz vem, to sem že povedal in ponovno potrjujem, da je tako kot se glasi ta paragraf v celoti!

"E" in Grill sta končno dobila, ustvarila "PRICO," očitveca tistega dopisa! V teh kulturnih časih "Tarzanove" izobrazbe in v sili ljudje vidijo stvari, o katerih se človeku niti ne sanja, da obstojajo, kajti jaz sam nisem videl nikjer dopisa z "Oko" podpisom do 3. marca, dotlej ko sem šel list kupit v urad "A. D." Zna biti, da ga je sam Tarzan "E" prinesel k meni in ga istočasno odnesel. Mogoče ga je kak zli duh, ali pa bujna domišljija in LAŽNOST UREDNIKA "E" VATRO GRILLA! Sedaj, ko Tarzan ne poneumnjuje ljudi, nosi in podtika "Oko" članke, dopise nedolžnim ljudem po hišah.

Za JAVNOST JE VAŽNO DVOJE: ZAPRISEŽENA IZJAVA "PRICE" ali "PRIC" ali KO DEJANSKO VIDELO DOPIS NA MOJI MIZI. DRUGA DA SE TAKE DOKAZE DA V LIST, DA LJUDJE LAHKO OBSODILO NEUGNANE GA SISKOVICHA TAKO KOT ŽELJEDU PRI "E" IN NJEN UREDNIK!

in 10 centov za otroke.

Prav vladno se vabi vse Slovence in Slovenke iz Barbertona in okolice, da se v polnem številu udeležite ter s tem pomagate našim brezposelnim. Torej da se vsi snidemo v soboto na veseli zabavi v dvorani društva Domovina na 14. cesti.

Pozdrav vsem čitateljem!
Mary Semrov.

Če verjamete al' pa ne.

Je že tako prišlo v modo, da se vsak zaleti v to kolono po navset. Jaka, ti pa odgovarjaj in svetuj kakor veš in znaš. Se reče, saj v največjih slučajih pametno svetujem (tukaj sem se pa malo na prsa potrkal), ampak dostikrat pa tako rečem, da je narobe prav in cenjeni čitatelji se pokadi. Ampak dokler bodo vpraševale, toliko časa bom jaz odgovarjal.

Tukaj je priletelo eno drobno pismo iz Collinwooda, ki se bere takole:

"Prosim te, Jaka, da mi razložiš ti to stvar, ki si bolj odprte glave, kaj da je to za en vrag, da ljudje tako lajkajo "Pameti"? Veš, tisto, ki so jo republikanci razdajali. Komaj sem jo nazaj dobila, ko sem jo nekomu posodila in bi ga morali skoro dati lojerju čez, da mi jo je vrnil. Pa komaj sem jo dobila nazaj, jo je že prišel iskat drugi, sedaj je pa ne dobim nazaj za nobeno vižo. Kaj naj storim? (V tem slučaju se morate obrniti na Ligo narodov, ki se ravno sedaj lasa nekje po stari kontrin in ji pojasnite svojo žalostno zadevo.)

Pa sem brala v "Pameti," da boš sedaj dobil novo mašino (ali si jo pa že dobil.) Pa sem ti bila kar nevošljiva in sem si takoj mislila, da bi se oglasila in te vprašala za tvojo staro (lizo), da bi jo meni za badavo dal. Saj je ti itak ne boš več rabil, ker boš novo dobil. Če mi jo boš dal, ti bom prav hvaležna. Samo malo me skrbi, ker je tako navajena na Rožnik in na Knausov borjč, da ne bi tako naredila, kot tisti mlekarški konj, ki ga je neki slovenski mlekar nekoč kupil od Grdinata, s katerim je (s konjem, ne z mlekarjem) Grdina prej ambulanc vozil. Morda ti je znano, morda ti pa ni, da so imeli prejšnje čase ambulanci zvonec in mlekarji pa tudi. Kadar je prišel mlekar pred hišo, je pozvonil, da so prišle babe po mleko. Kadar je pa ambulanc vozil, je zvonil zvonec, kar je bilo konju znamenje, da je sila in konj jo je praskal za žive in mrtve po cesti, da je vse vkraj letelo.

Ko je torej ta mlekar kupil Grdinatovega konja in ga zapregel prvo jutro, se je ustavil s polnim vozom pred prvo hišo. Mlekar pozvonil, konj pa, ko zasliši zvonec, poskoči in jo zagolopira po cesti, da so kangle na vozu tri klatre visoko poskakovalne in se vse razbile. Mlekar je zastoj kričal: "pol svetnikov proč," konj se ni ustavil prej kot pred mestno bolnišnico. Tam so bili nemalo začudeni, ko jim je pripeljal konj napol razbiti mlekarški voz, pa nobenega bolnika.

Vidiš, samo tega se bojim, da bi tvoja liza ne napravila in bi mesto na "brik jard," zapeljala na Rožnik, ali pa pred kako hišo, kamor hodiš ti marjašat. Če mi jo boš res dal, jo boš moral ti navaditi na mojo hišo, da se privadi. Te prav lepo pozdravlja — Collinwoodčanka."

Toliko me jih je že vprašalo za mojo lizo, da bi jo jim dal za spomin, da ne bo šlo drugače, ako hočem vsem ustreči, da jo bom razdil in vsakemu dal po en kolesček. Legan je že rekel, da če on dobi kak voz, da ga bo obesil na urno veržnico. Torej bo dobil Legan motor s kljuko vred.

Rojak pride k Černetu, da si kupi stensko uro, kakršnih ima Černe veliko zalogo. "To-le vzemi," je dejal Černe, "osem dni gre, ne da bi jo bilo treba naviti." Rojak se popraska za ušesom in počasi vpraša: "Hm, koliko časa bo pa šla, če jo navijem?"

LEPA PRIREDITEV

Slabi in težki časi so in ta krut prosperiteta se kar noče prikazati od nikoder. Noben ne ve, koliko časa bomo še uživali te Hooverjeve počitnice. Dobro je sicer nekoliko se odpočiti, toda preveč tudi ni dobro, ker finančni minister polagoma izgublja svojo moč. Dan za dnem je več takih, ki potrebujejo pomoči. Mi, Slovenci, imamo lepo lastnost, da radi pomagamo eden drugega in bomo to tudi delali, dokler bo razsajala beda med nami. Ker pa posameznik ne more veliko storiti v tem oziru je Ljubljanski klub sklenil na svoji redni seji, da priredi veselico ali zabavni večer v počast Jožetu in Pepcam. Sklenjeno je bilo, da gre ves čisti dobiček te prireditve revnim družinam in sicer potom East End Social kluba. Torej čim več nas bo na tej prireditvi, toliko lažje bomo pomagali našim bednim zlasti sedaj

za Veliko noč.

Vsak član in članica naj pripelje svojega prijatelja seboj. Enaka zabava se vrši vsako leto in za letos se obeta še nekaj prav posebnega. Naši muzikanti se prav pridno vežbajo in pripravljajo, da bo res nekaj posebnega in sicer bomo predstavili zabavno komično igro. Zatorej meščani in meščanke ter drugi, odzovite se v velikem številu. God sv. Jožefa se obhaja samo enkrat v letu in naj vam ne bo pozneje žal, če se ne bi udeležili. Vstopnina je prav mala, za par centov boste prosti jedil in plesa. Naše kuharice se bodo spretno obrnile in nam bodo pripravile fino večerjo, kot jo znajo pripraviti samo naše meščanke.

In da ne boste ugibali, naj vam povem, da se ta zabava vrši 19. marca v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. ob osmih zvečer.

Frank Rupert.

Vesti iz domovine

—Smrt starega originala. V Nemški vasi pri Rakovniku je umrl Franc Krnc, bivši kočijaž gradu Rakovniku. Bil je star 92 let in bil najstarejši mož v župniji. Nekaj posebnega je bilo na tem možu. Kljub starosti je bil do zadnjega zdrav in ravno ko sveča. Le kašljaj je menda vse življenje in tako se je pri njem uresničil pregovor: Kdor dolgo kašlja — dolgo živi.

Iz svojega življenja je rad povedal takole: Rodil sem se l. 1840 v škofjanski fari. Oče je bil star, ko je umrl 104 leta, mati 96 let, stari oče pa 98 let. Pri krstu sem bil vpisan za Franciško mesto Francišek. To je menda bil tudi vzrok, da me niso nikdar klicali na "štelengo" ne k "soldatom". Zdrav sem bil vse življenje, bolan nikdar. Pil sem malo, samo za potrebo. Pijani nisem bil nikoli. Tobaka nikdar okusil. Oženil se, ko sem bil star 42 let. Pomnim v gradu Rakovniku, kjer sem bil v službi toliko let štiri grofe-gospodarje.

"Kaj pa tlako kaj pomnite, oče?"

"Sveda pomnim. Bil sem za pastirja v Klevežu pri tedanjem graščaku, ki je imel še tlako. Zvečer so prišle ženske obkane domov, ker so jih tednji "valpti" tepli in v biči pripranjal k delu. Nobile so na ramah bisage, v katerih so imele kruh in vino, kajti hrano so morale nositi s seboj, ker na tlaki so dobile le delo in bič."

—Na Rodici pri Domžalah je umrl g. Franc Subelj, bivši posestnik in gostilničar v Bernikih pri Cerkljah in v Zagorju. Pokojni, rojen v Radomljah pri Kamniku leta 1851, je bil oče znanega pevca Antona, ki je par let z velikim uspehom nastopal v Ameriki. Do 80. leta je bil še trden in krepak, zadnje zimo so mu pa odpovedale noge in oči.

—Na Kleanu pri Komendi je dne 24. februarja umrl v 65. letu starosti gosp. Franc Pogačar, posestnik.

—Mati in dojenček zmrznila v gozdu. V širnem, samotnem gozdu blizu Ratežal je zmrznila uka ciganka in njen, en mesec stari otrok. Nesrečni žrtvi sta se v mrzli noči potikali med drevjem, utrujeni, lačni in strgani omagali in našli tihi in mirni grob v belem snegu.

—V Starem trgu ob Kolpi je umrl g. Ivan Koce, trgovec in posestnik.

—V Cerknici sta umrla 21 letni Anton Kraje in 52 letna Marija Caserman. V Dolenji vasi pa je umrla 79 letna Marija Švelc.

—Na Jesenicah je mirno v Gospodu zaspal g. Franc Požnel, delovodja KID in posestnik.

—V Sodražici je umrl, od srčne kapi zadet, Franc Pire, lesni trgovec iz Zimarič. Zapušča poleg vdove 10 sinov.

—Trije ponesrečenci. Zelo nevarno se je ponesrečil 56 letni posestnik Franc Vilfan z Gornje Senice pri Medvodah. V Medvodah so se splašili konji pred vozom, naloženim z opeko. Vilfan je padel pod voz ter dobil zelo nevarne poškodbe na glavi. —Hlod je zmečkal nogo 26 letnemu hlapcu Francu Klopčiču s Pogleda pri Moravčah. —V levo roko se je pri sekanju drv vsekala 34 letna posestnikova žena Marija Justin s Hlebcev pri Radovljici.

—V Čatežu pri Veliki Loki je umrla v visoki starosti 88 let splošno spoštovana in priljubljena gospa Marija Miklič, mati svetnika drž. železnice M. Mikliča.

—Srečni lovci. Že tri leta se je potepala po hribih okrog železnikov divja svinja in poletila škodo na polju. Naši lovci so jo dostikrat poskušali svojo srečo, kako bi ji prišli do živega, pa jim je vselej srečno odpelala. Tako, da se je neki divji lovec na njihov račun noreval rekoč: "Eden slabo vidi, drugemu se roke tresejo, zopet drugi je pa predebel, da bi mogel hitro zanj, vsak ima kakšno napako, vsi skupaj se jo pa bojijo." Naši vrlji jagri pa niso pustili, da bi se ubog ravšičer ročeval iz njih, pa so se v nedeljo 21. februarja zopet zbrali in jo mahnil nad svinjo, to pot ne zastoj.

V Plensaku jo je šele drugi dan ustrelil Miha Hobjan (p. d. Simnov) iz Dražgoš. Govorijo pa, da ima ubita še tovariša, ki ga bo v kratkem treba poslati za njo. Ustreljeno svinjo, ki tehtala 81 kg, so v spremstvu radovednih železnikarjev zavlekli h zakupniku lova g. Leop. Vebru na Česnjici.

—Pripravno vzglavje. Ko so položili v Koreji železniške tirne za prvo železnico, so hodili Korejci ležat ob tiru, na katere so položili svoje glave. To se jim je namreč strašno dopadlo. Ko je pa vlak šel nekaj glav Korejskih državljanov, je narod napravil na svojega cesarja prošnjo, naj izda povelje, da mora vlak vselej ustaviti, kadar pride do takega spečega državljanja in naj čaka toliko časa, da se bo človek naspal.

—NAJDLJŠA PESEM. Najdljše pesem na svetu je "mahabharata," sveta pesem Indijcev. Ima nič manj kot 100.000 kitic. Prve kitice so zložili leta 500 pred Kristom in zadnje so napravili 1.200 let potem.

POSLOVENIL DR. A. R.:

CARSKI SEL

Vdati se je moral razmeram, kakršne so bile, in odpotovati.

Mihael Strogov je jasno pregledal svoj položaj in se pripravil, da ga obvlada.

Predvsem ni smel računati z rdnostmi navadnega carskega sla. Nasprotno. Nihče ni smel niti slutiti, da potuje kot carski sel. Zakaj v deželi, ki jo je preplaval sovražnik, je kar mrgolelo ovaduhov. Ako bi ga spoznali, bi mu gotovo preprečili potovanje. General Kisov mu je sicer dal toliko vsoto denarja, da bi mogel lahko in udobno potovati. Toda namesto pooblastilnega sezama, t. j. pismenega ukaza z dostavkom "v carjevi službi," mu je izročil samo navaden potni list.

Ta potni list ali podorožnja se je glasil na ime nekega trgovca Nikolaja Korpanova iz Irkutsk in mu je dovoljeval, da sme, če bi bilo treba, vzeti za spremstvo eno ali več oseb. Poleg tega je vseboval posebno opombo, da potni list velja tudi za slučaj, če bi moskovska vlada prepovedala, da ne sme nihče odpotovati iz Rusije.

Podorožnja je pismeno dovoljenje, da potnik sme rabiti posebne konje. Mihael Strogov jo je imel rabiti samo toliko časa, dokler ni bil sumljiv, t. j. dokler je bil na evropskih tleh. V pobunjenih sibirskih pokrajinah, skozi katere je hotel potovati, je bila zanj brez pomena. Vedno se je moral namreč zavedati, da ne sme veljati za carskega sla, ampak za navadnega trgovca Nikolaja Korpanova, ki potuje iz Moskve v Irkutsk. Zato na postnih postajah ni smel zahtevati, da bi imel glede konj ali drugih prometnih sredstev kakšno prednost pred drugimi potniki.

Neopaženo prepotovati Sibirijo — bolj ali manj hitro — toda prepotovati jo, to je bila njegova naloga.

Pred tridesetimi leti je bilo treba potniku od stanu za varno spremstvo dve sto kozakov na konjih, dve sto pešcev, dvajset in pet baškirskih jezdecev, tri sto velblodov, štiri sto konj, dvajset in pet voz, dva prenosljiva čolna in dva topa. Vse to je bilo tedaj potrebno za potovanje po Sibiriji.

Mihael Strogov ni imel ne topov, ne konjenikov, ne pešcev, ne tovarne živine. Potoval je na vozu ali na konju, kadar je mogel, in peš, kadar ni šlo drugače.

Pot med Moskvo in rusko mejo, ki meri 1400 vrst (1493 km), ni bila v nobenem oziru težavna. Železnica, poštni vozovi, parniki in konji na raznih postajah so bili na razpolago vsem, torej tudi carskemu slu.

Dne 16. julija jutraj se je Mihael Strogov odpravil na kolodvor, ne v vojaški, ampak v navadni obleki ruskega seljaka, v ozki, z običajnim pasom stisnjeni suknji, širokih hlačah in ozkih škornjih s potno culo na rami, da se odpelje s prvim vlakom. Navidezno je bil brez orožja. Toda za pasom mu je tical samokres, v žepu pa široko, nožu ali jataganu podobno bodalo, s katerim zna sibirski lovec medveda pripraviti, ne da bi mu poškodoval dragoceno kožo.

Na moskovskem kolodvoru se je gnetlo dokaj potnikov. Postaje ruskih železnice so mnogokrat priljubljena zbirališča bodisi onih, ki odhajajo, bodisi onih, ki odhajajoč samo spremljajo ali opazujejo.

Mihael Strogov se je usedel v vlak, ki je bil namenjen v Nižnji Novgorod. Tam je bil takrat konec železnice, ki je vezala Moskvo s Petrogradom in ki se je imela nadaljevati do ruske meje. Proga do tja je bila dolga kakih 400 vrst (426 km) in vlak jo je prevozil nekako v de-

Najnovejša slika Lindberghovega sinčka. Slika so dali v javnost zato, da ga morada kdo spoznati po dveh zobčkah, ki sta mu zrasla par tednov pred ugrabitvijo.

setih urah. Prišedši v Nižnji Novgorod, je hotel potovati ali po suhem ali pa s parnikom po Volgi, samo da kolikor mogoče hitro pride do uralskega pogorja.

Usedel se je torej kolikor mogoče udobno v kot nekega oddelka kakor mešan, ki nima kdo ve kaj skrbi in ki si hoče čas krajšati s spanjem.

Ker pa ni bil v oddelku sam, je spal le na eno oko, poslušal pa na obe ušesi.

Novica o vstaji kirgiških ord in o tatarskem vpadu se je bila že dokaj raznesla. Potniki, ki so se slučajno z njim sešli v vlaku, so tudi govorili o tej reči, dasi zelo previdno. Bili so večinoma trgovci, ki so se vozili na sloveči semenj v Nižnjem Novgorodu. V tej raznoliki družbi so bili židje, Turki, kozaki, Rusi, Georgijci, Kalmuki in drugi, ki so pa vsi govorili po rusko.

Od raznih strani so prereševali dogodke, ki so se odigravali onstran uralskega pogorja. Očividno so se bali, da ruska vlada zlasti za obmejne pokrajine ne bi ukrenila kakih odredb ki bi ovirale trgovino.

Ti sebičneži so se za vojno proti vstaji in vpadu zanimali samo toliko, kolikor jim je ogrožala osebne koristi. Če bi bil med njimi en sam prostak v vojaški obleki, bi bili trgovci gotovo brzdale svoje jezike. Toda v oddelku, v katerem je bil Mihael Strogov, nihče ni mogel slutiti, da je med njimi vojak. Carski sel, ki je hotel ostati nepoznan, je pa skrbno pazil, da se ni izdal.

Pazljivo je prisluškoval. "Pravijo, da se je karavanski čaj podražil," je dejal Perzijanec, ki ga je bilo lahko spoznati po njegovi z astrahanom obšiti kučmi in široki, ponošeni suknji.

"O, za čaj se ni treba bati," je odgovoril star žid pretkanega obraza. "Kar ga je na senjnu v Nižnjem Novgorodu, sp bo lahko razprodal proti zahodu. Žal, da isto ne velja za buharske preproge."

"Kaj? Iz Buhare pričakuje te pošiljate?" ga je vprašal Perzijanec.

"Ne, ampak iz Samarkanda, kar je še bolj nevarno. Kakor morete računati z dovozom iz dežele, ki so jo pobunili kani od Hiv tja do kitajske meje?"

"No," je odgovoril Perzijanec, "ako ne pridejo preproge, mislim, da tudi izdajavci ne bodo prišli."

"In dobiček, Izraelov Bog!" je vzklilni mali žid, "ali ni nič vredno?"

"Prav imate," je dejal drugi potnik, "blaga iz srednje Azije ne bo mnogo na senjnu, ne samarkandskih preprog, ne volne, ne loja, ne iztočnih ogrinjaj." "Hej, pazite, očka!" je pripomnil zbadljiv ruski potnik. "Strašno si boste popackali ogrinjala, ako jih boste zavijali z lo-

jem vred."

"Vam se to zdi smešno!" je odvrnil pikro trgovec, ki mu take šale niso bile posebno všeč.

"No, če bi si človek izpulil las se in se potrosil s pepelom," je odgovoril potnik, "ali bi s tem stvari kaj predručil? Ne. Prav tako pa tudi ne more predručiti dovoza blaga."

"Očividno niste trgovec!" je pripomnil mali žid.

"Pri moji veri, nisem ne, da veš, vredni naslednik Abrahama! Ne prodajam ne hmelja ne pernec ne medu ne voska ne konopnega semena ne osoljene mesa ne kaviarja ne lesa ne volne ne travov ne konopelj ne lanu ne usnja ne kožuhovine ne ..."

"Morda pa kupujete kaj takega?" je vprašal Perzijanec in prekinil potnikovo naštevanje.

"Kolikor mogoče malo in samo za osebno uporabo," je odgovoril oni in pomežiknil z očmi.

"To je šaljivec!" je dejal žid Perzijanec.

"Ali pa vohun!" je odgovoril ta s pritajenim glasom. "Bodi-va oprezna in ne govori-va več nego je treba! Policija v sedanjih časih ni posebno nežnootna, ni človek nikoli ne ve, s kom potuje."

V drugem kotu oddelka niso govorili toliko o trgovini kakor o tatarskem vpadu in njegovih neprijetnih posledicah.

"Sibirske konje bodo pobrali," je dejal neki potnik, "in promet med posameznimi pokrajinami srednje Azije bo zelo težaven."

"Je li gotovo," ga je vprašal sosed, "da je kirgiška srednjaorda zvezala se s Tatari?"

"Pravijo," je odgovoril potnik s tišjim glasom, "toda kdo bi se mogel bahati, da ve kaj gotovega o tej deželi?"

"Slišal sem, da se čete zbirajo ob meji. Donski kozaki so že zbrani ob Volgi, da se postavijo nasproti upornim Kirgizom."

"Ako Kirgizi prodirajo ob reki Irlišu, cesta v Irkutsk ni več varna," je odgovoril sosed.

"Včeraj sem hotel brzojaviti v Krasnojarsk, pa ni bilo več mogoče. Bati se je, da bodo tatarske čete v kratkem odrezale vzhodno Sibirijo."

"Skratka, očka," je dejal prvi potnik, "trgovci so po pravici v skrbeh zaradi kupcije. Ako pobere konje, bodo vzeli tudi ladje, vozove, vsa prometna sredstva in končno se v vsem carstvu človek niti ganiti ne bo smel."

"Bojim se, da se semenj v Nižnjem Novgorodu ne bo končal tako sijajno, kakor se je začel," je odgovoril drugi potnik in zmaževal z glavo. "Toda varnost in celokupnost ruskega ozemlja nad vse. Kupcija je končno vendar le poštranska stvar!"

Kakor v tem oddelku tako so se tudi v drugih vozovih vlaka potniki pogovarjali več ali manj

o podobnih stvareh. Natančen opazovalec bi bil spoznal, kako so bili vsi potniki v besedah skrajno previdni. Ako se je kdo tu in tam dotaknil dejstev, ni šel nikoli tako daleč, da bi ugalbal namene moskovske vlade ali da bi presojal njene odredbe.

Isto je opazil tudi eden izmed potnikov, ki so bili v prvih vozovih vlaka. Ta potnik — očividno tujec — je bil vsepovsod s svojimi očmi in je hotel imeti hkrati odgovor na dvajset različnih vprašanj. Sopotniki so mu odgovarjali dokaj površno. Neprestano se je nagibal skozi okno, ki je bilo odprto v veliko nevoljo sopotnikov, in opazoval vsako točko na desni strani obzorja. Vpraševal je po imenu najneznatnejših krajev, po njihovi legi, trgovini in obrti, po številu prebivalcev, po povprečni umrljivosti obeh spolov itd. Vse to si je vestno zapisoval v beležnico, ki je bila polna najrazličnejših opazk.

Ta potnik je bil poročevalec Aleide Jolivet. Povpraševal je venomer samo zato, ker je upal, da bo med različnimi odgovori slišal kako novico, ki bi zanimala "njegovo sestrčno." Ker so ga na sopotniki imeli za vohuna, ni nihče vpričo njega izgovoril besede, ki bi se tikala dnevnih dogodkov.

Ko se je prepiral, da tu ne bo izvedel ničesar o tatarskem vpadu, je zapisal v beležnico: "Potniki popolnoma molčeči. O politiki govore zelo neradi."

Z istim vlakom se je vozil v drugem oddelku tudi Jolivetov tovariš in skušal od sopotnikov izvedeti kako važno novico. Ker se nista srečala na moskovskem kolodvoru, drug za drugega ni vedel, da je odpotoval na bojišče.

Toda Harry Blount, ki je malo govoril, pa tem bolj poslušal, se sopotnikom ni zdel tako sumljiv kakor Aleide Jolivet. Ker ga niso imeli za vohuna, so vpričo njega govorili brez zadrege in celo svobodneje, kakor je bilo pričakovati. Daily-Telegraphov dopisovalec je torej lahko opazoval, kako so se za dogodke zanimali trgovci, ki so potovali v Nižnji Novgorod, in v koliko je bila v nevarnosti trgovina s srednjo Azijo.

Takoj si je zapisal v beležnico sledečo docela opravičeno opazko:

"Potniki zelo vznemirjeni. Govore samo o vojni, in sicer tako prostodušno, kakor človek ne bi pričakoval med Volgo in Vislo."

Bravci Daily-Telegrapha torej niso imeli slabših poročil nego "sestrčna" Aleida Joliveta. Harry Blount je sedel na levi strani vlaka in je videl samo precej gorati del pokrajine. Ker se ni potrudil, da bi pogledal tudi na desno stran, ki je bila popolnoma ravna, je dodal svoje mu poročilo kratko in jedrnatopazko: (Dalje prihodnjic)

V glavnem mestu je veliko "predsednikov"

Washington, 15. marca. Iz telefonskih knjig glavnega mesta Washingtona se razvidi, da se nahaja v glavnem mestu 119 Washingtonov, med njimi dva Georga, poleg tega je 29 Lincolnov, pa nobenega Abrahama ni med njimi. Nadalje imajo tam 29 Jeffersonov, 66 Hooverjev (še eden je preveč), 5 Coolidgov, 54 Hardingov, 380 Wilsonov in 6 Taftov.

Četrtič ugriznjen, je moral umreti

Boston, 15. marca. Župan Curley iz tega mesta je dovolil vdovi policista Wolfe letno pokojnino. Izjavil je, da njen pokojni mož, policist Wolfe, je bil tekom svoje službe trikrat ugriznjen, enkrat od pijanca, enkrat od mačke in enkrat od psa. Ko se je pa samega ugriznil v jezik lanske leto decembra meseca, je nastopilo zastrupljenje in je umrl.

Strojvodja ustavil vlak, potem pa umrl

Crown Point, Indiana, 15. marca. Strojvodja Charles Thompson je ustavil svoj brzovlak na postaji tega mesta, da si vlak v mestu ne bi smel ustaviti. Ko je bil vlak ustavljen, je strojvodja umaknil roko od zavor in padel mrtev ob progi v sneg. V službi je bil 35 let.

* Na Litvinskem so aretirali bivšega ministrskega predsednika Woldemaras.

* Ženske v Pragi na Češkem so ustanovile svojo lastno banko.

* Švedska je ustavila plačevanja dolgov.

MALI OGLASI

Trda drva

Kdor potrebuje trdih drv za sušenje mesa, naj piše, koliko jih hoče imeti na

Martin Poljanec

Dock Rd. No. Madison, O. (65)

Hiša naprodaj

šest sob, furnez. Lot je 40x120. Vprašajte na 1269 E. 59th St. (64)

Išče se

prazna soba za enega pečlarja. Kdor ima kaj naj naznani na 6034 Carry Ave. (64)

Soba

se da v najem za enega fanta, s hrano ali brez. 15005 Westropp Ave. (64)

Dobra prilika

za Slovenca ali Hrvata se nudi v slovenski ali hrvatski okolici, kjer se proda popravilnica čevljev z vso opremo, po najnižji ceni. Oglasite se na 6925 St. Clair Ave. Telefon: Henderson 4736. (Mar.10.12.14.16.19.)

Pozor! Znižane cene!

Naznanjam vsem svojim prijateljem in znancem, da so se obleke zelo znižale v ceni. Sedaj dobite po najnižji mogoči ceni doma narejeno obleko. Moje delo je garantirano.

Louis Srpan

slovenski krojač
17822 Marcella Rd.
(Mar.2.4.9.11.16.18)

RABLJENE PREPROGE

JAKO POCENI

Mere 6x9 do 9x12

\$4.50 IN VEČ

Vprašajte za Mr. Peruska

The Stern Furniture Co.
13428 Waterloo Rd.

KUPON

Ta kupon in 15 centov da danes vsaki odrasli osebi vstop v La Salle gledališče

Iz prijaznosti

Ameriške Domovine in
La Salle Theatre

3-16-32

FR. JAKLIČ:

Za možem

Slika iz našega kraja

"Jaz za Komanom? ... O, sv. Devica! ... To ima pošten človek potem ..."

"Kaj se delaš tako nevedno? ... Kar povej! ... Marko je tvoj!" ji nagajala Čuka.

"Marko? ... Moj? ... O, strah! ... Sedaj pa vidim, da ničesar ne veste ... Moj ni, ampak ena druga iz naše vasi ga lovi," pripoveduje Marta.

"Katera?" se začudijo ženske in ugibljejo ...

"O, saj sem vedela, da je nobena ne ugame ... O, ta svetlohlinska zna skrivati ... Škendrova Lenčika tišči za vdovcem ..."

"I, jej! ... Ta mleza? ..."

"Ravno ta! ..."

"Sedaj se pa še na katero zanesi! ... Pa zaupaj, če moreš! Kako pa ti veš? ..."

Marta se škodoželjno nasmehne in se pobaha: "Sama sem videla ..."

"Ti? ... Kje pa? ... Kako je bilo? ..."

"O, da vam povem ..."

Ženske stopijo krog Marte in se naslonijo na motike.

"Vidite, ta mleza vam zna ..."

V družbi pred vsakim moškim gleda hinavsko v tla, skrivaj jih pa prestreza. O, nikoli ne bom pozabila, kaj sem vse videla ...

Vidite, jaz sem na njivi korenje pulila. Ravno sem bila procke natlačila, ko pride ta Marko mimo. Videl je, da ne morem zadeti vsega na glavo, mi je pa pomagal ...

Potem sva pa šla skupaj ... Tam pri koritu pa naju prestreže Škendrova Lenčika, ta pobožna dekle ...

Tam je čakala Komanovega Marka ... Seveda je prala ondi, pa jaz sem jo izpregledala, zakaj je prala ravno takrat ...

Samo zaradi njega! ... Veste, no! ... V žep je segla, pa dala nekaj v papir zavitega otroku ...

Marko razvije, pa ostane v roki — veliko ... medeno — sree, z zrcalcem na sredi in branjem okoli ...

O, seveda se je sramovala mene, da je kar oči pogreznila. Ali ste slišale, da se tako srce kupuje otrokom? ...

O, jaz nisem tako neumna, da bi to verjela ... Sree je bilo namenjeno Marku! ...

"Marku!" prikimajo ženske.

"Saj ga ni pustil otroku sneti, da bo prebral doma. E, on že ve, ni tako neumen ...

Bo ste videli, kaj bo ... Za njim bo tiščala ... In da more ženska taka biti ...

Rajna je še gorka, pa ta Lenčika že sili vanj ..."

"Sramota!"

"Da le more taka biti ..."

Jaz bi tega ne verjela, ko bi mi kdo pravil, pa sem videla sama! O, pa še nekdo je videl ..."

"Zakaj bi se bila pa ti vendar tako naličkala?" jo zmoti Čuka.

"I — jej! ... Zato si kaj mislite? ... Zato? ... Pa naj si človek dobro ime ohrani, ako more! ..."

"Tako je, kakor sem rekla!" pravi Rojnica. "Pa menda ne mara za njo ... Gotovo se mu je Škendrova ušedla na srce!"

"Jaz že ne bom več pri vas," zatuli Marta, pa zvravnala motiko in začne kopati. "To imam namček za delo ... O, ne bom več pri vas, ne!"

"Ker misliš, da ga boš dobila! ..."

Nato Marta ne odgovori, ampak samo zdihuje. Lotile so se sedaj zelja tudi druge, a hkrati so obirale Marka in Lenčiko.

Škendrova Lenčika je pa bila otožna. Skrbelo jo je, kaj misli o njej Marko ...

"Da bi te Marte ne bilo poleg, bi bila že kaj rekla otroku. Ah, pa ta mora biti za vsakim prva ... Da je le ni sram ..."

Molče je delala tisti dan in mislila samo nanj. Marko ji je bil vedno pred očmi in ji je ugaljal bolj in bolj ...

"O, ko bi ga vsaj dobila ... Preskrbljena bi bila. Vsak ga hvali ... In če ima otroke, kaj zato? ... Rada bi jih imela, da bi me tudi on potem rad imel ...

Mati imajo prav ... Nihče ne more svojih otrok zavreči ... Pa tudi jaz njegovih ne bom, ako me vzame ...

Njegova punčka se me ni nič bala ... Kako je ogledovala tisto srce ..."

Na Marto je bila pa vendar jezna. Da bi si malo olajšala srce, jo zatoži zvečer materi.

"Vi ne veste, Rojnikova Marta že smuka za Komanovim Markom."

"O, saj pojdejo tudi druge za njim," se zasmeje mati.

"Za njim bodo šle?" vpraša Lenčika prestrašena.

"O, šle, šle ... Pa še kako! ... Pa samo ena bo dobila pravi ključ ..."

"O, da bi ga vsaj jaz!" si misli Lenčika in premišlja, kako bi ga dobila.

V.

Markova žena je bila dolgo hiralna. Vse rože, pa tudi padar in konjederka ji niso mogli pomagati na noge. E, kadar se človeka prava loti, kaže vsem zdravnikom zobe.

"Jaz sem dozorela za ta svet," je dejala večkrat bolnica ravno dušno.

"Kmalu ji bo zazvonilo," si je mislil Marko in brisal oči.

Ljubil jo je in želel, da bi ozdravela zaradi njega, zaradi otroka, pa naposled je vendar spoznal, da je to le prazna želja.

"Vdovec bo naš Marko," so se menili njeni starši. "Ženiti se bo moral zaradi otroka, zaradi gospodinjstva ... Škoda! ... škoda! ... Kaj ji je treba umreti, Marko je dober, uboštva ni, razumela sta se in hudega ji ni bilo. Ej, škoda, škoda! ..."

Takrat se pa stari posveti.

"Veš kaj, stari, mu bomo pa še eno hčer dali."

"Da te treni! ... Saj res, stara!"

"Jerica bi bila preskrbljena."

"Na to nisem mislil ... Kaj bo rekel Marko, ko mu jo ponudimo? ..."

"Veš, ali mu je ni treba ponujati. Sam naj jo snubi!"

"Ako jo bo hotel."

"Nastaviti se mu mora, da se ugame."

"Ti si navihana!"

"Ej, človek si mora znati pomagati ... Veš, Jerica naj hodi h Komanovim delat. Naj pokaže, kako zna gospodinjiti, pa še bo Marku priljubila in ni šent, da bi se ne naredilo ..."

"O, ženske, ve znate! ... Me ni bilo prav ..."

Kmalu potem je poznala ves načrt tudi Jerica.

"Pojdi, pa bodi priljudna in postrežljiva, tako, da te bo Marko pogrešal, ako mu ona umre ..."

Veš, mož ne visi na vsaki ključki!"

Tako ji je naročila mati.

In Jerica je razumela in je šla h Komanovim. Pa je bila priljudna in pridna. Z bolno sestrom je bila osorna in zagatna, otroke je bunkala, da so kar bežali pred njo in večali, kadar je bila v hiši, sicer pa se je smejele smukala za Markom venomer in ga vpraševala o tem in onem, pripovedovala sladko to in ono.

A on je gledal in poslušal in si mislil: "Glej, glej, ta bi pogrnala najrajša vse od hiše."

In videl jo je, kako si svedra lase in jih spenja z dragimi bučikami. Videl je trdo likane predpasnike in bela krila s čipkami, s svilnatimi trakovi, garnirana vrhna krila, kočemajke

z gostimi vrstami svetlih gumbov in našivov, pa se je smejal ob nedeljah in zmajeval z glavo.

Časih je dejal ženi: "Ti nisi bila taka ... Glej, kako se nese in kako se ozira nazaj po sebi, da vidi kako se gubi in pada krilo, kako ji ugaja šumenje trdih kril ... Kaj neki bo? ..."

"Bog ve ... Izvrgla se je ... Saj prej ni bila taka ..."

Marko je potreboval njene pomoči, zato je potrpel. Bolnica je zatožila sestro materi, ko jo je obiskala, pa brez uspeha. Mati jo je lahko dušno zavrnila: "Kaj, češ, mlada je in zdrava; pustimo ji njeno veselje!"

Jerica je postala iz same priljudnosti vedno predrznejša.

Nekoč je brskala po skrinji. In ker je rada v vsako stvar vteknila nos, odpre tudi majhno skatlico. Ej, kako je zatrepetala. Med bombažem je zagledala nekaj blestečih uhanov in tak obroček. Hitro si ga primeri ...

Kakor bi bil za njo narejen, tako ji je bil. Kako se je to svetilo! ... Kolikokrat si je želela svetlega prstana! In sedaj? ... Zelja je vstajala, pohlep je rastel, izkušnjava je zmagovala. Namesto v skatlico, stisne prstan v pest in ga spusti v globoki žep ...

Pa ni bila kar nič vznemirjena zaradi tega, ampak potolažila se je: "E, saj bode tako sčasoma vse moje."

Tisti prstan je bil kupil Marko svoji nevesti.

Sedaj se je pa bleščal ob nedeljah na roki njene sestre. Ko je šla v cerkev, je segla za vasjo v žep in ko je potegnila roko iz žepa, se je zablašil prstan na njej. Hej, kako je sukala roko, da se je videl prstan! Knjigo je držala vedno tako, da je mogla prst s prstanom položiti na najbolj očitno mesto. Vrstnice so to videle in se nevoščljivo suvale: "Lej! ... Lej! ... Ta ima pa fanta ..."

Jerica je bilo to všeč, da se je kar muzala in izraz njenega obraza je dejal: "Ve pa nič! ... Ve pa nič! ..."

Dekletom je bilo hudo, kakor li jim kdo korenček strgal.

"Katerga pa imaš — ? ... Kdo ti je dal prstan? ..."

"Kaj pa komu mar? ..."

Ej, pa vendar ni dolgo bahala s prstanom in zbujala radovednost in nevoščljivost.

Marko je nekoč nekaj brskal v skrinji. Odpre tudi skatlico, da vidi zlatnino. Poročna prstana ga spominja najbolj veselega dne njegovega življenja. Pogreša pa prstan, ki ga je bil dal svoji nevesti. Začudi se, ker ga je žena navadno skrbno hranila, pa jo vpraša: "Kje imaš prstan?"

"Jaz nikjer ... Spravljen prstana k maši. Nič ji ni bilo tudi za-

mora biti ... Ej, ne bom ga več nosila, akoravno bi ga rada."

"Ha! ... Prstana ni! ..."

"Poišči, morda se je kam zatrdil! ... Jaz ga nisem nikamor dejala in vem, da je bil v skatlici."

"Ha! ... Kje je? ... Kje?"

Marko je izmetal vse iz skrinje in preteknil vse špranje in kote ... Pa ni bilo prstana.

Naslonil se je in premišljal, kje bi bil prstan. Sam ga ni del nikamor, ona ga ni nosila, uiti ne more nikamor, pa ga vendar ni in ga ni.

"Kam je prešel?" se vprašuje nejevoljen.

"Pa je vendar čudno, kje bi bil?" se čudi ona.

Čez nekaj časa se pa spomni Marko:

"Ze vem! ... Ze vem! ... Ha, da se že prej nisem domislil! Jera ga nosi."

"Menda, ne."

"Boš videla ... Ze onidan sem slišal, da nosi Jerica prstan. Na vasi so se pogovarjali in ugibali, katerega fanta ima. Jaz sem se pa potegoval za njeno čast, ker nisem videl nikdar nobenega prstana na njeni roki. Pa ga mora že nositi, ker drugače bi ne govorili."

"Uh, kakšna je! ..."

"Ta prstan sem dal jaz tebi in ona ga ne bo nosila nikdar. Le naj se obriše! ..."

"Uh, kakšna sestra je to!"

Marko je bil še poln nejevolje, ko pride Jerica v hišo.

"He, punca! — Kje je moj prstan?"

Jerica zardi in povese oči.

"Kdaj si mi ga pa dal?"

"Uh, sram te bodi! Prstan ti bo dal?" se oglasi sestra.

"Saj si ga sama vzela ... Le brž nazaj z njim! ... Ne boš delala med deklički združbe s prstanom ..."

"Ali je to vama kaj mar?"

"Nič! ... Kaj pa je tebi prstan mar? — He! ... Le brž ga prinesi!"

Pa je šla na izbo v skrinjico in je jezna pritresla prstan v roki. Vrže ga na mizo in zasmehljivo reče: "Kateri ga boš pa dal?"

"Vun jo vrzi! ... Domov jo spodi!" zastoka bolnica žalostna in jezna. "Ta bi še kmalu zdrabe naredila."

"Kaj pa, če grem? — Saj imam kam ... Misliš, da ga boš ti še dolgo nosila? ..."

In Jerica se je vrnila k materi brez prstana. Kaj pak, povedala je, zakaj je prišla.

"Boš pa potlej prstan nosila, ko nje ne bo ... Kaj misliš, da ga ne bo dal? — Komu pak?"

Mu bomo že povedali, kaj se spodobi in kaj bi bilo prav."

Odslej je Jerica hodila brez prstana k maši. Nič ji ni bilo tudi za-

všeč, pa si je samo želela: "O, ko bi vsaj tisti prstan dobila!"

VI.

Ej, kako se poda prstan na dekliški roki! Suhe mestne gospodilne nosijo na dolgih prstih tanke obročke z velikimi belimi kamenčki, naša dekleta si pa krase žuljave, močne prste s širokimi zlatimi obročki z rdečimi kamenčki. Pa že vedo, zakaj. Kadar je tako, bodi ljubezen očita ...

Škendrova Lenčika ni imela ljubega, pa tudi ne prstana. Ej, pa bi bila rada nosila prstan in tudi za ljubim je hrepnela, za — vdovcem Markom. Tako daleč pa vendar še ni bila ljubezen, da bi se kazala na prstanu ...

Takrat pa pride v vas židek. Nosil je na jermenu prek ramen skrinjico. Hodil je po hišah, odpiral skrinjico in kazal strmečim ljudem suho zlato.

"Kupite, ljudje božji, kupite uhane, prstane, broške! Kupite za svoje drage! Vsa je samo čisto zlato! ... Ha, vidite, kako se to blešči? ... Dam zastonj, samo kupite, kupite, da smo prijatelji! ..."

In ljudje so si menciali oči, ti-pali mošnjčke, primerjali prstane, zbirali uhane in broške. Ej, zlatininar ne pride skozi vas vsak dan! židek je s priliznim smehom spravljajl denar.

Pri Škendrovih je bila Lenčika sama doma, ko pride v hišo žid s skrinjico.

"Kupite! — Kupite! ..."

Pa odpre skrinjico in jo postavi pred Lenčiko, da se ji je kar bleščalo.

"Uj!" se začudi Lenčika in prisloni bliže glavo.

To priliko pa porabi židek in prime okroglo njeno bradico in jo uščene v lice.

"Hej, rožica! ... Izberi! ... Ako nimaš denarja, dam ti zastonj, samo ..."

Lenčika zardi in ga tleskne po umazani roki, ter pahne skrinjico, da se je vse premešalo.

"Ti, žid! ..."

"Nič! ... Nič! ... Ako ne-čič, se smeje žid, "ti pa ničesar ne dam ... Viž li prstane?"

Židek vklada premešano blago in Lenčika od daleč gleda one svetle stvari ... Pa ji vstaja poželjenje za prstanom. Približa se zopet in si izbere prstan z rdečim kamenčkom. Primeri si ga, iztegne prste, pa jih zopet skreči in gleda prstan in ga gleda ... Hej, kako ji je bil všeč, kako se ji je podal! ...

"Koliko je ta prstan?"

"Ako hočeš, nič! ..."

"Od tebe ga nečem, umazati ga ne bom!"

"Tako pa, za te samo dve kronici, Bog me varuj izgube drugod! Vreden je najmanj deset kronic, pa tebi bi ga dal tudi za-

stonj, a ker ga nečeš, plačaj!"

Lenčika je bila v zadregi. Imela ni toliko, a ker bi bila prstan vendar rada imela, je bil židek velikodušen, ga ji je dal za toliko, kolikor je imela ...

Lenčika je bila vesela, da je dobila prstan tako poceni, žid je bil zadovoljen, ker ga je tako drago prodal in je šel dalje za — dobičkom.

Škendrova Lenčika je nosila poslej ob nedeljah, ali kadar je šla malo bolj oblečena z domi — prstan ...

Ker je bil prstan nov in se je bleščal, je zbolel marsikoga v oči, in dekleta so si kmalu šepetala: "Viž jo! ... Viž jo! ... Ima ga! ... Ni tako sveta ne, kakor se dela ..."

Pa so od nevoščljivosti kar pihale.

Rojnikova dekla Marta je bila prstan kmalu ovohala. Tako je bila prepričana, da ga ji je dal samo ta Marko in nihče drugi. Zato se je srdila na Lenčiko in Marka.

"Viž, zopet te je ena prehitela," ji je dejal neki glas in kri ji je vrela po njej. "Tako, prstan ji je dal! ... O, to je tisto srce naredilo! ... Le zakaj ga tudi jaz nisem kupila. Ej, kakke bi se maščevala na to Lenčiko ..."

Neke nedelje so srečale Marto in tovarišice Lenčiko za vasio. Marti se zablisnejo oči togotno, in zaničljiv smeh ji zaigra na obrazu.

"Sedaj boste videle!" namigne Marta tovarišicam.

Ko se srečajo Marta ustavi Lenčiko.

"Kje si bila?"

Martine oči obvisijo na prstanu. Zareži se zlobno in se začudi: "Lej! ... Lej! ... Pa imaš že prstan? ... Kdo ti ga je pa dal?"

Lenčika zardi in izkuša skriti roko.

"Beži! ... Beži! ... Kdo bi mi dal prstan?"

Pa Marta ugrabi njeno roko in kaže prstan tovarišicam: "Vidite ga? ... A — ha, ti ga je dal? ... O, saj sem vedela! ..."

"Sama sem ga kupila ..."

"Nikar ne taji! ... Vsa fara že ve ... Komanov Marko ti ga je dal!"

"Jej!" zavrisne Lenčika.

"Ti si dala njemu 'srce,' on pa tebi prstan!"

"Hehehe!" prasnejo v smeh Marta in tovarišice.

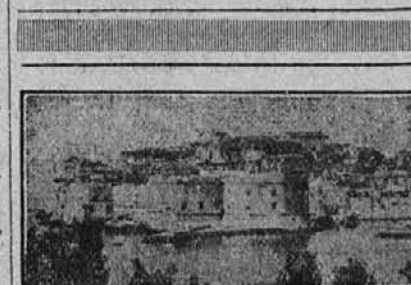
Lenčika bi bila od sramote skoraj skoprnela. Nikamor ni mogla pogledati, niti odgovoriti ni znala, kaj. Iztrga se in zbeži domov.

"Vidite jo! ... Vidite jo! ... Ima ga!" se grohotajo za njo dekleta.

"Pa ga ne bo dobila!" se grozi Marta.

(Dalje prihodnjič)

Oglasi v "Ameriški Domovini" imajo vedno dober uspeh.

Dubrovnik
Edina direktna proga iz Amerike v

JUGOSLAVIJO

Brez prekrcanja, carinskih težkoč in dolgih železniških voženj

z velikimi, modernimi in krasnimi morskimi palačami

SATURNIA

in VULCANIA

iz New Yorka naravnost za DUBROVNIK ALI TRST

VULCANIA 12. aprila

SATURNIA 29. aprila

ob silno znižanih voznih cenah

Ugodna vožnja, izvanredna pažnja, izvrstna kuhinja, brezplačna inostranska viza in neznaten strošek za prtljago.

Preskrbite si kabino vnaprej potom svojega agenta

COSULICH LINE

17 Battery Place, New York, N. Y.

LED IN PREMOG

TOČNA POSTREŽBA

JOSEPH KERN

SLOVENSKI RAZVAŽALEC LEDU IN PREMOGA

1194 E. 167th St. P.O. Box 4381

WILLIAM A. VIDMAR

SLOVENSKI ODVETNIK

212-214 Engineers Bldg. Tel. Main 1195

URE: 9 do 5

Ponedeljek, torek, četrtek od 6.30 do 8. in v soboto od 2 — 4, 6.30 — 8

18735 Chapman Ave. Tel. Kenmore 2307-M

THE OLD HOME TOWN

Registered U. S. Patent Office